

3.8.8.5 De gevaren van een actieve rol van de rechter

Ook Van Galen en Van Maarseveen wezen op de risico's van een actieve bijdrage van de administratieve rechter. Deze actieve bijdrage kan ertoe leiden dat de fiscale rechter voor een conflict van belangen en plichten komt te staan. De rechter moet immers enerzijds vanuit zijn positie onafhankelijk en onpartijdig staan tegenover alle partijen. Anderzijds moet hij het gebrek aan deskundigheid van de zwakke schakel in het proces opvangen. Daarmee wordt hij rechtshulpverlener voor een der partijen, hetgeen met zich meebrengt dat hij zich dient te identificeren met de belangen van de zwakke partij. Deze identificatie is evenwel onverenigbaar met zijn functie van onpartijdig procesleider.⁸⁴⁸

3.8.8.5a De meningen uit de rechtspraak

Van Galen en Van Maarseveen wijzen derhalve op een zekere tegenstrijdigheid in het administratieve procesrecht daár waar het de taakopvatting van de fiscale rechter betreft. Bovendien bestaat het risico dat de rechter overbelast raakt omdat de enig juiste rechtsvorming en -vinding ook voor hem veel werk meebrengt.⁸⁴⁹ Het is dus de vraag in hoeverre van de belastingrechter verwacht kan worden dat hij bijdraagt aan de rechtvaardigheid bij belastingen.⁸⁵⁰ Een lid van de rechterlijke macht geeft bijvoorbeeld aan dat het twijfelachtig is of het fiscale procesrecht voldoende kan bijdragen aan de rechtvaardigheid bij belastingen.⁸⁵¹ Hij merkt in dit verband op:

- *de effectiviteit en de rechtvaardigheid van zowel het materiele als het formele belastingrecht. Over zowel het een als het ander kan niet anders dan somber worden gedacht. Het belastingrecht is niet in staat om de achterliggende oogmerken te realiseren. Het fiscale procesrecht geeft wel op een gering gebied van de "uitwerking" een optimum aan rechtstoepassing.*

Aan de uitvoering van de vage, gecompliceerde belastingwetgeving kan dus een grote hoeveelheid werk vastzitten. Dat kan leiden tot een te grote werkdruk en mogelijk tot overbelasting van het gerechtelijk apparaat. Een aantal leden van de rechterlijke macht geeft dat ook aan. Zo blijkt deze wetgeving in de praktijk te leiden tot complexe geschillen en tot een groei van het aantal geschillen.⁸⁵² Men schrijft in dit verband:

- *er is niet zo zeer sprake van een toename van het aantal geschillen, maar wel van de complexiteit van geschillen.*
- *als oorzaken voor een toename van het aantal geschillen kan in willekeurige volgorde worden vermeld:*
- *gewijzigde wetgeving*
- *toepassing algemene beginselen van behoorlijk bestuur*
- *toename van het soortelijk gewicht van zaken*
- *verhogingsperikelen*

⁸⁴⁸ A.G. van Galen, H.TH.J.F. van Maarseveen[23]: "De rechter kan- wil hij een minimale onpartijdigheid bewaren- zich onmogelijk gaan gedragen als de rechtshulpverlener voor een der partijen, etc." en " In feite ligt hier een antinomie in het administratief procesrecht. De onpartijdige rechter en de raadsman - rechter zijn onverenigbare rollen." (blz.52)

⁸⁴⁹ A.G. van Galen, H.TH.J.F. van Maarseveen[23,blz.34].

⁸⁵⁰ S.Stoffer[46]: "De rechtsbescherming door de rechter hangt ook af van de werkdruk."(blz.1470)

⁸⁵¹ Zie bijlage 2: hoofdstuk 7.

⁸⁵² Zie bijlage 2: hoofdstuk 7.